



ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ  
CENTRE OF CULTURAL HERITAGE



## ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Κέντρο Πολιτιστικής Κληρονομιάς και η Βυζαντινολογική Εταιρεία Κύπρου σας προσκαλούν στην διάλεξη της

**Δρος Μαρίας Παναγιωτίδου**

Ομότιμης Καθηγήτριας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών  
και Γενικής Γραμματέως της Χ.Α.Ε.

την Πέμπτη 30 Μαρτίου 2017 και ώρα 7:30 μμ με θέμα:

### **ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ 13ου ΑΙΩΝΑ ΣΤΟ ΣΙΝΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ**

Η διάλεξη είναι ανοικτή για το κοινό και θα δοθεί στην αίθουσα διαλέξεων του Κέντρου Πολιτιστικής Κληρονομιάς Οδός Μ. Αλεξάνδρου 10, Παλιά Λευκωσία (επισυνάπτεται χάρτης).

**Διάρκεια διάλεξης:** 50-60 λεπτά και 15 λεπτά συζήτηση.



*Σινά, τοιχογραφία από την Παλαιά Τράπεζα, ο προφήτης Ηλίας.*

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ορισμένες αριστουργηματικές εικόνες που βρίσκονται στην Ιερά Μονή της Αγίας Αικατερίνης στο Σινά εκφράζουν με σαφήνεια τις νεωτερικές τάσεις της ζωγραφικής του πρώτου μισού του 13<sup>ου</sup> αιώνα που τείνουν να αποδώσουν τον όγκο. Εξαιτίας αυτής της τεχνοτροπικής τους έκφρασης και της στενής συγγένειας που παρουσιάζουν με τις τοιχογραφίες του Αγίου Νικολάου και Αγίου Παντελεήμονα στη Βοϊανα της Βουλγαρίας (1259), τοποθετούνται και οι εικόνες σε αυτή την περίοδο και θεωρούνται ότι εκπροσωπούν την καλλιτεχνική παραγωγή της αυτοκρατορίας της Νίκαιας. Πρόκειται για έργα καλλιτεχνών της διασποράς, που μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204, κατέφυγαν ενδεχομένως με τα εργαστήριά τους από την Κωνσταντινούπολη στη Νίκαια, αντίστοιχα με άλλους ζωγράφους που κατέφυγαν στη Θεσσαλονίκη. Οι σχέσεις της μονής με τη Νίκαια είναι γνωστές, όπως επίσης και των Τσάρων της Βουλγαρίας με τη δυναστεία των Λασκαριδών της Νίκαιας, με την οποία είχαν επισυνάψει επιγαμίες.

Οι παλαιότερες τοιχογραφίες που σώζονται στην Ιερά Μονή του Σινά βρίσκονται στο μέτωπο του τόξου, επάνω από την κόγχη της Παλαιάς Τράπεζας. Πρόκειται για τις απεικονίσεις δύο προφητών, του *Δαβίδ* και του *Ιερεμία*. Στις αντίστοιχες τριγωνικές επιφάνειες του μετώπου σώζονται αριστερά ο προφήτης *Ηλίας τρεφόμενος από τον κόρακα* και δεξιά *Ο Άγιος Παύλος ο Θηβαίος και ο Μέγας Αντώνιος τρεφόμενοι από τον κόρακα* στην έρημο, σε μία σύνθεση που εκφράζει τη σύζευξη των κορυφαίων προτύπων της μοναστικής ζωής, από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Οι παραστάσεις αυτές θα μπορούσαν να αποδοθούν σε ζωγράφο από τη Νίκαια, ο οποίος εικονογραφικά εκφράζεται με συνθέσεις που θα μπορούσαν να έχουν δημιουργηθεί σε περιβάλλον της ανατολικής Μεσογείου, πιθανόν στο Σινά.

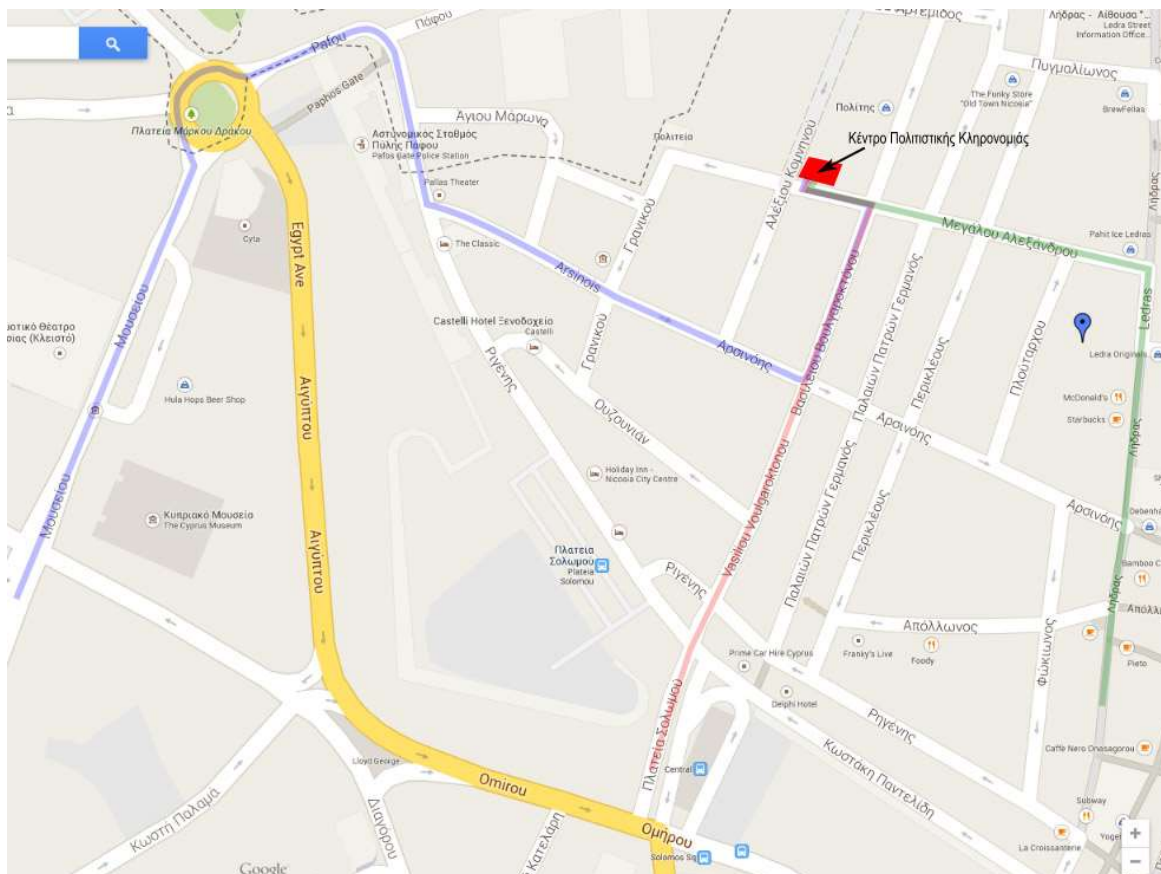
Με τα παραδείγματα αυτά γίνεται αφενός προσπάθεια να αποκατασταθεί ένα μέρος της καλλιτεχνικής παραγωγής της Νίκαιας και αφετέρου να φανεί ότι η πνευματική σχέση της μονής από ορθόδοξο κέντρο εξακολούθησε αμείωτη, αν και φαινομενικά προσαρμοσμένη στις κρατούσες πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες.

## ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Μαρία Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου είναι Ομότιμη καθηγήτρια Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης Πανεπιστημίου Αθηνών, Γενική Γραμματέας της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας και Ισόβιο μέλος της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας, καθώς και Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών.

Η Μαρία Παναγιωτίδη, πτυχιούχος του Πανεπιστημίου Αθηνών, και διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Σορβόνης έγινε το 1999 τακτική καθηγήτρια της Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης στον Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, έχοντας περάσει όλες τις βαθμίδες της ακαδημαϊκής ιεραρχίας. Έχει λάβει μέρος σε πολλά τοπικά και διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό με ανακοινώσεις και έχει δώσει πολλές διαλέξεις και μαθήματα σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού στον τομέα της. Έχει επίσης δημοσιεύσει σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά πολλές μελέτες που αναφέρονται κυρίως στη βυζαντινή ζωγραφική, αλλά έχει ασχοληθεί και με τη βυζαντινή γλυπτική, αρχιτεκτονική και κεραμική.

Από το 1986, διευθύνει, μαζί με δύο ακόμη συναδέλφους της κλασικής και βυζαντινής αρχαιολογίας, την ανασκαφή του ιερού του Απόλλωνα, στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω. Από το 1998 διευθύνει μαζί με τη συνάδελφο Σοφία Καλοπίση-Βέρτη ανασκαφή στο όρος Σινά (Ελληνική Αρχαιολογική Αποστολή του Πανεπιστημίου Αθηνών).



ΧΑΡΤΗΣ ΜΕ ΕΝΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

(Χώρος στάθμευσης έναντι του οικήματος του ΚΕΠΟΚ)